

Virtualni teden premogovniških regij v prehodu

Reference document

Sreda, 1. julij 2020 (10.30–12.00)

Novi okvir EU: Kaj ta pomeni za premogovniške in šotne regije ter regije z naftnim skrilavcem?

Prvi dan virtualnega tedna premogovniških regij je otvoril Klaus-Dieter Borchardt, namestnik generalne direktorice Generalnega direktorata za energetiko. V svojem otvoritvenem govoru je gospod Borchardt izpostavil številne ukrepe, ki jih je sprejela Evropska komisija za zeleni prehod, in pozdravil osrednja govornika, gospo Ditte Juul-Jørgensen in poslanca Evropskega parlamenta, gospoda Jerzyja Buzeka.

Osrednji govori

Med govorniki sta bila:

- **Ditte Juul-Jørgensen**, generalna direktorica Generalnega direktorata za energetiko
- **Jerzy Buzek**, poslanec Evropskega parlamenta, Evropski parlament, Odbor za industrijo, raziskave in energetiko (ITRE)

Gospa Juul-Jørgensen je glede na oživitev po pandemiji COVID-19 izpostavila pravočasnost virtualnega tedna. Poudarila je odpornost evropskega energetskega sektorja v času pandemije, ki je zagotavljal stalno dobavo kljub zaprtju nekaterih rudnikov in obolelosti številnih delavcev ali njihovim odpuščanjem. Po ključnem sklopu nujnih ukrepov, ki jih je sprejela Evropska komisija za spopadanje z neposredno krizo, je zdaj napočil trenutek za podporo dolgoročnega okrevanja evropskih gospodarstev in družb z najboljšejšim načrtom okrevanja, ki je bil predložen v zgodovini EU, z instrumentom, ki se imenuje „Next Generation EU“. Ta načrt bo v veliki meri usmerjen v stalno podnebno krizo s spodbujanjem zelenega okrevanja. Različni instrumenti, o katerih je tekla razprava, bodo premogovno in ogljično intenzivnim regijam nudili finančno podporo in svetovanje brez primere. Toda ta sredstva, ki bodo kmalu na voljo, bo treba hitro razporediti skladno s projektnimi zamislimi, kar bo pospešilo proces okrevanja in trajno spremenilo energetske sisteme regij.

Nato je poslanec Evropskega parlamenta, gospod Jerzy Buzek, ključna oseba pobude za premogovniške regije, pojasnil več glavnih načel za pravični prehod, v katerem ne bo zastopljena nobena regija:

1. Sredstva Sklada za pravični prehod bi bilo treba nameniti prizadetim premogovniškim regijam za ukrepe gospodarske diverzifikacije, za določitev novih poslovnih priložnosti in vzpostavitev dobavnih verig, preusposabljanje in izpopolnjevanje ter okoljsko obnovo. Platforma za pravični prehod bi morala temeljiti na preteklem uspehu pobude za premogovniške regije v prehodu.
2. Nadaljnja sredstva iz drugih stebrov mehanizma za pravični prehod in programov EU bi morala biti na voljo vsem državam članicam in bi morala

vzpostaviti širši okvir za naložbene priložnosti, vključno z zasebnim kapitalom in drugimi finančnimi instrumenti.

3. Že zdaj pa je treba državljanom predstaviti koristi podnebne nevtralnosti 2050. Postopna odprava bi morala biti predstavljena kot takojšnja rešitev za onesnaženost zraka in energetske revščino, medtem ko bodo naložbe v obnovljive vire energije ustvarile zaposlenost v prihodnosti.
4. Teritorialni načrti za pravični prehod bi morali temeljiti na razpravah vseh pomembnih lokalnih in regionalnih deležnikov.

Predstavitve in anketa

Med predstavitelji so bili:

- **Klaus-Dieter Borchardt**, namestnik generalne direktorice, Generalni direktorat za energetiko (GD ENER)
- **Nicola de Michelis**, direktor, Pametna in trajnostna rast ter izvajanje programov IV, Generalni direktorat za regionalno in mestno politiko (DG REGIO)
- **Mikołaj Dowgiałewicz**, generalni direktor in stalni predstavnik Evropske investicijske banke (EIB) pri institucijah EU.
- **Charlotte Ruhe**, generalna direktorica Evropske banke za obnovo in razvoj (EBRD) za Srednjo in Jugovzhodno Evropo

Gospod Borchardt je razgrnil večji, krovni politični okvir okoli programa za pravični prehod: evropski zeleni dogovor in njegova vodilna načela, zadevne komisarije in podporne pobude (mehanizem za pravični prehod, val obnove, novi podnebni zakon, evropski podnebni pakt itd.). Nato je izpostavil dosedanje zaveze držav članic v njihovih nacionalnih energetskih in podnebnih načrtih, pri čemer načrti veliko držav vključujejo dokončno opustitev premoga do leta 2030. Poleg tega je gospod Borchardt poudaril dosednji napredek v skladu s pobudo za premogovniške regije v prehodu, ki bo zdaj del platforme za pravični prehod, ki bo vzpostavljena v ponedeljek. Čeprav se za 14 držav članic, ki že sodelujejo pri pobudi, ne bo veliko spremenilo, pa se bo nadaljevalo delo za podporo državam članic, odvisnih od šote in naftnega skrilavca (Irska, Finska in Estonija).

V prvem delu svoje predstavitve je Nicola de Michelis obravnaval način, kako bo platforma za pravični prehod zagotovila skladen okvir za tehnično podporo in svetovanje in kako bo delovala kot enotna dostopna točka in služba za pomoč za premogovniško in ogljično intenzivne regije. Platforma bo zagotavljala vse pomembne in posodobljene informacije in možnosti financiranja za zainteresirane organe in prikazovala podatkovno zbirko projektov in strokovnjakov. Tehnično podporo bo nudil Generalni direktorat za podporo strukturnim reformam (GD REFORM) za zagotavljanje, da bodo lahko vse regije oblikovale sistem za črpanje razpoložljivih sredstev za projekte.

Nato so bili udeleženci zasedanja pozvani, naj odgovorijo na vprašanja:

1. O katerih pobudah/instrumentih EU bi bili radi obveščeni na prihodnjih dogodkih?
 - a. več informacij o Skladu za pravični prehod/mehanizmu za pravični prehod (55 %)
 - b. načrt okrevanja (33 %)
 - c. nova vodikova strategija (29 %)
 - d. nova industrijska strategija (28 %)
2. Kakšne so bile posledice krize COVID-19 za prehod v vaši regiji?
 - a. novi projekti za proizvodnjo čiste energije ustavljeni ali preklicani (19 %)
 - b. izguba delovnih mest v premogovnem/energetskem sektorju (15 %)
 - c. Rudniki premoga začasno zaprti (9 %).
 - Precejšen delež udeležencev na vprašanje ni odgovoril, saj posledice pandemije še niso jasne.

Če zaključimo, Nicola de Michelis je ponovno poudaril, da bodo premogovniško in ogljično intenzivne regije od Evropske komisije deležne zadostne finančne podpore. Opozoril je na Sklad za pravični prehod, ki v nasprotju z mnogimi drugimi sredstvi EU ne bo sektorski sklad, temveč širši instrument za podporo projektov na gospodarskem, družbenem in okoljskem področju. Teritorialni načrti za pravični prehod bodo delovali kot glavna dostopna točka za sredstva, njihov razvoj pa bi se moral začeti kmalu kljub obstoječim nesoglasjem glede večletnega finančnega okvira in povezanih predpisov.

Tretja predstavitev Mikołaja Dowgielewicza (EIB) je pokazala prizadevanja banke za doseganje podnebne nevtralnosti, in sicer časovni načrt podnebne banke, skupno pomoč pri podpori projektov v evropskih regijah (JASPERS), evropsko pomoč za energijo na lokalni ravni (ELENA), svetovalno platformo za naložbe v mestih (URBIS) in evropsko svetovalno vozlišče za naložbe (EIAH) programa InvestEU. Potrdil je, da so vse finančne dejavnosti EIB usklajene s Pariškim sporazumom ter poudaril, da so naložbe v energetske prehode temelj posojilne politike EIB za energetske naložbe. Poleg tega je gospod Dowgielewicz potrdil popolno podporo programu Evropske komisije za pravični prehod, zlasti trem stebrom mehanizma za pravični prehod.

Na koncu je razpravo zaokrožila Charlotte Ruhe, ki je predstavila finančno podporo EBRD prehodu. Gospa Ruhe je poudarila, da pravični prehod ni kritičen le v Evropi, temveč tudi v sosednjih državah (Zahodni Balkan, Ukrajina in Srednja Azija), kjer je odvisnost od fosilnih goriv še vedno zelo visoka. Zaradi obsežnih izkušenj z energetskimi projekti, projekti za regionalni gospodarski razvoj in projekti na področju socialne politike je gospa Ruhe izrazila namero

EBRD, da sodeluje s partnerji EU pri vseh treh stebrih mehanizma za pravični prehod in ponudi strateško podporo organom iz soseščine EU, denimo z ustanovitvijo tajništva za pravični prehod za Zahodni Balkan in Ukrajino.

Vprašanja & odgovori

V delu zasedanja, namenjenega vprašanjem in odgovorom, je gospod Borchardt pojasnil, da bi lahko nekatere regije, ki so že zaprle vse rudnike in elektrarne, a v njih še vedno poteka proces temeljite gospodarske in družbene preobrazbe (npr. podregije Spodnje Šlezije, Poljska), še vedno koristile sredstva Sklada za pravični prehod. Poleg tega bodo velike premogovniške družbe (pri tem vprašanju na Slovaškem) ostale upravičene do sredstev Sklada za pravični prehod. Seveda pa se sredstva ne bodo smela uporabljati za finančna nadomestila, ki jih mora plačati družba (nadomestilo za predčasno upokojitve), temveč za družbene in gospodarske posledice zaprtja (preusposabljanje delavcev, gospodarsko prestrukturiranje). Da bi Sklad za pravični prehod prinesel dobre rezultate, bo ključnega pomena lokalna odgovornost. Slednja se bo spodbujala z uporabo lokalne absorpcijske sposobnosti, kjer bo to mogoče.

Na koncu je gospod Borchardt postregel z nekaj sklepnimi komentarji glede vloge zemeljskega plina. Ker je predlog uredbe o Skladu za pravični prehod trenutno v razpravi v Evropskem parlamentu in Svetu, dogovori o pogojni vključitvi/izključitvi zemeljskega plina v Sklad za pravični prehod ali Kohezijski sklad še potekajo. To je potrdil poslanec Evropskega parlamenta, gospod Buzek, ki je omenil, da je Odbor Evropskega parlamenta za industrijo, raziskave in energetiko (ITRE) glasoval o uvedbi nekaterih pogojev za premogovniške regije, ki želijo vlagati v zemeljski plin – ne kot o dolgoročni, temveč kot o vmesni rešitvi za premostitev vrzeli pri prehodu na obnovljivo in popolnoma čisto energijo.

Zaključek

Zasedanje je zaključil gospod Borchardt, ki se je vsem osrednjim govorcem in razpravljavcem zahvalil za njihov trud. Prav tako je oznanil novico o svoji skorajšnji upokojitvi, kar pomeni, da od oktobra 2020 ne bo več neposredno sodeloval pri pobudi za premogovniške regije v prehodu.

Avtorji

Uredila Adrián Lauer in Zoe Rasbash na podlagi opomb poročevalk Cristiane Marchitelli, Veronike Müller in Adrienne Kotler.

O vsebini pričujočega poročila se s predstavitelji ni posvetovalo.

Vsebinska pričujočega poročila ni izčrpna; celotno vsebino je mogoče pridobiti iz posnetkov predvajanja zasedanj, ki so na voljo na spletu.

Četrtek, 2. julij 2020 (10.30–12.00)

Možnosti za proizvodnjo čiste energije premogovniških regij v prehodu

Drugi dan virtualnega tedna premogovniških regij je otvoril Andrzej Błachowicz iz tajništva pobude za premogovniške regije v prehodu.

Sledila je uvodna predstavitev Katherine Poseidon, politične analitičarke pri raziskovalni organizaciji BloombergNEF, o naložbah v okrevanje in prehodu premogovniških regij Evrope. Pri oblikovanju modelov je bil uporabljen politično-agnostičen, najcenejši pristop, ki ne upošteva niti velikopoteznejših podnebnih ciljev niti reforme Sistema za trgovanje z emisijami. Gospa Poseidon je pojasnila, kako je domača proizvodnja premoga v prvih mesecih leta 2020 v primerjavi z obdobjem 2018–2019 upadla in kako je manjše povpraševanje zaradi pandemije le še okrepilo obstoječe trende pretiranih cen, ki jim konkurirajo neobstoječi mejni stroški obnovljivih virov energije. Gospa Poseidon je na koncu dejala, da so gonilna sila, ki ustvarja priložnosti za premogovniške regije, velikopotezni evropski cilji, načrt za okrevanje, zeleni dogovor in podpora pravičnemu prehodu.

Predstavitve raziskave „Možnosti izkoriščanja obnovljivih virov energije v premogovniških regijah“

Predstavitelja:

- **Zoi Kapetaki**, projektna referentka, upravljanje znanja, Proizvodnja električne energije iz fosilnih goriv v prehodu, Skupno raziskovalno središče – Petten
- **Pablo Ruiz-Castello**, projektni referent, upravljanje znanja, Analitik energetskega scenarijev, Skupno raziskovalno središče – Petten

Gospa Kapetaki in gospod Ruiz-Castello sta skupaj predstavila raziskavo [Tehnologije za proizvodnjo čiste energije v premogovniških regijah: priložnosti za delovna mesta in rast](#), ki raziskuje možnosti za izkoriščanje obnovljive energije v premogovniških regijah, razpoložljive možnosti in obstoječe primere nekdanjih rudnikov premoga, ki so bili preoblikovani za proizvodnjo sončne ali vetrne energije, ter povezane priložnosti za ustvarjanje delovnih mest. Oblikovanje modelov, objavljeno pred izbruhom pandemije COVID-19, je zdaj še bolj pomembno v novem političnem okviru s poudarkom na okrevanju, ustvarjanju delovnih mest in zelenem dogovoru.

Spletni vprašalnik pred razpravo

1. Vprašanje: Ali menite, da bo Evropa uspela izkoristiti koronavirusno krizo za resnično spodbujanje prehoda na čisto energijo?

36 % vprašanih ni bilo prepričanih

2. Vprašanje: Kje vidite glavne ovire za popolno uresničitev prehoda na zeleno energijo po koronavirusni krizi?

35 % nacionalne politike. Druge ovire: miselnost, lobiranje in sistemska nedejavnost. 9 % evropske politike

3. Vprašanje: Kakšen je trenutno vaš občutek glede prehoda Evrope na čisto energijo?

41 % jih ni odgovorilo. 41 % preostalih vprašanih je polnih upanja, le 1 % je prepričanih, 8 % zbeganih, 8 % zaskrbljenih in le 2 % razočaranih. Na splošno so ljudje pripravljeni razpravljati in izvajati spremembe.

Okrogla miza z razpravo o politiki in pogovor z industrijo o zelenem okrevanju

V razpravi so sodelovali:

- **Andrzej Błachowicz** – tajništvo platforme za premogovniške regije v prehodu, moderator
- **Michaela Holl**, politična analitičarka, politika obnovljivih virov energije in zajemanja in shranjevanja ogljikovega dioksida, Generalni direktorat za energetiko (DG ENER)
- **Viktoriya Kerelska**, vodja zavzemanja in sporočanja, WindEurope
- **Naomi Chevillard**, politična svetovalka, SolarPower Europe
- **Katherine Poseidon**, politična analitičarka, Bloomberg New Energy Finance

Gospod Błachowicz je na gospo Holl iz Generalnega direktorata za energetiko (DG ENER) naslovil naslednje vprašanje: „Za ljudi so raznoliki zakonodajni predlogi prevelik zalogaj. Kaj so torej trije glavni ukrepi na področju obnovljivih virov energije v naslednjih 12 mesecih za podporo zelenemu okrevanju?“

Gospa Holl je odgovorila, da Generalni direktorat za energetiko zdaj preučuje možnost spremembe energetskega in podnebnega cilja za leto 2030 tako, da bo do leta 2030 doseženo 55-odstotno zmanjšanje emisij toplogrednih plinov. Natančneje, velikopoteznejši cilji bodo verjetno povzročili popravek ciljev glede obnovljive energije navzgor. Poleg tega trenutno potekajo pogajanja o podnebnem zakonu EU za vključitev cilja zmanjšanja

neto emisij na nič do leta 2050. Nazadnje, sprejetje načrta EU za okrevanje, katerega namen je zagotoviti tehnično pomoč in podporo vsem državam članicam, ki potrebujejo nacionalne načrte za okrevanje, ter spodbujanje njihovega medsebojnega sodelovanja pri projektih obnovljive energije. Nato je gospa Holl postregla s primerom sodelovanja med Portugalsko in Nizozemsko, saj se je nekdanjo premogovniško regijo na Portugalskem uporabilo za vzpostavitev proizvodnega obrata za masovno proizvodnjo fotovoltaične energije, proizvedeni vodik pa se prenaša v pristanišče v Rotterdamu.

Ker se vetrna in sončna energija pogosto omenjata skupaj, sta gospa Kerelska in gospa Chevillard odgovorili na vprašanje, kakšen bo konkretni prispevek vetrne in sončne tehnologije k evropskemu energetskega prehodu.

Gospa Kerelska je dejala, da industrija v sektorju vetrne energije in premogovniške regije v prehodu že sodelujejo. Možnosti za vetrno energijo so precejšnje, stroškovni vidik pa govori v prid električni energiji iz obnovljivih virov. Poleg tega se lokalne in ekonomske koristi pri prehodu na vetrno energijo že uresničujejo. Postregla je s primerom ustvarjanja delovnih mest v poljski dobavni verigi za vetrne elektrarne na morju, pri čemer je bilo ustvarjenih 4000 delovnih mest. Preusposabljanje delavcev – z vidnimi primeri na Poljskem in v Romuniji – bo z ustreznim financiranjem ključno za zagotavljanje doseganja ciljev mehanizma za pravični prehod.

Gospa Chevillard je poudarila, da je Evropska unija vodilna na področju tehnologij sončnih kolektorjev in sončnih celic, ter ponovila, da stroški močno govorijo v prid naložbam v možnosti premogovniških regij. Sklad za pravični prehod bo pomagal vlagati v programe usposabljanja, da bo lokalno na voljo pravo znanje, saj je sektor sončne energije delovno zelo intenziven (1100 delovnih mest, ustvarjenih v EU na TWh). Postregla je s konkretnim primerom projekta na Poljskem, kjer je neko podjetje predlagalo naložbo v projekt sončne energije na območju nekdanjega rudnika premoga in zaposlitev nekdanjih rudarjev pri projektu.

Gospa Poseidon je komentirala koristi svežnja za oživitev premogovniških regij ter navedla, da je spodbuda na evropski ravni sicer dobrodošla, da pa brez domačega političnega okvira in oblikovanega načrta za prehod sredstev morda ne bodo prejeli neposredno tisti, ki jih najbolj potrebujejo.

Sledil je del z vprašanji in odgovori.

Avtorji

Uredila Adrián Lauer in Zoe Rasbash na podlagi opomb poročevalk Cristiane Marchitelli, Veronike Müller in Adrienne Kotler.

O vsebini pričujočega poročila se s predstavitelji ni posvetovalo.

Vsebina pričujočega poročila ni izčrpna; celotno vsebino je mogoče pridobiti iz posnetkov predvajanja zasedanj, ki so na voljo na spletu.

Petek, 3. julij 2020 (10.30–12.00)

Regionalni prehod v času negotovosti: Obeti in spoznanja premogovniških in šotnih regij

Tretji dan virtualnega tedna premogovniških regij je otvoril Carlo Della Libera iz tajništva pobude za premogovniške regije v prehodu. Sledila so spoznanja Marie Yetano Roche in Paula Bakerja o podpornih orodjih in pomoči, ki jih nudi tajništvo. Na koncu so bili v informativni skupni razpravi s predstavniki štirih regij, ki so sodelovale pri pobudi tehnične pomoči tajništva regijam v prehodu (**START**), poudarjeni različni obeti glede načina zagotavljanja ustrezne podpore prehodu in njegove pravičnosti.

Predstavitev dejavnosti tajništva

Predstavitelja sta bila:

- **Maria Yetano** – tajništvo platforme za premogovniške regije v prehodu
- **Paul Baker** – tajništvo platforme za premogovniške regije v prehodu

Gospa Yetano Roche je obravnavala podporno gradivo, ki je na voljo prek pobude za premogovniške regije v prehodu. Podporno gradivo vsebuje 12 študij primerov (z dodatnima dvema, ki bosta kmalu objavljeni) in 4 sklope orodij (dva bosta še sledila), ki so vsi na voljo [tukaj](#). Sklopi orodij se uporabljajo kot smernice in delujejo kot celota, pri čemer je v vsakem sklopu poseben poudarek namenjen določenemu vidiku prehoda.

Gospod Baker je nato obravnaval dejavnosti v okviru tehnične pomoči tajništva (START). Izbranih je bilo sedem različnih regij iz vse Evrope in zajemajo tako podeželje kot tudi mestna območja, ki jih pestijo različne lokalne težave, njihov prehod poteka različno hitro itd. Tajništvo sodeluje z njimi na številnih področjih. Pomoč je raznolika in znaša okoli 100 dni na regijo, kar dopolnjuje druge oblike pomoči, ki so jih regije deležne od EU in nacionalne vlade. Začeli so potekati obiski na terenu, razvijajo se delovni načrti, pomoč pa je bila prilagojena novim izzivom COVID-19. Tajništvo sodeluje z vsako od regij za izdelavo regionalnih profilov, ki odražajo trenutne razmere v zvezi s prehodom. Na voljo so tudi dokumenti z informacijami o procesih sodelovanja, priložnostih nastajajočih gospodarstev in primeri razvoja podeželja, ki poteka pod vodstvom skupnosti. Tajništvo je izvedlo tudi regionalne raziskave o posledicah pandemije COVID-19 na regionalni ravni.

Okrogla miza z razpravo o regionalnih prehodih v času negotovosti: Obeti in spoznanja

V razpravi so sodelovali:

- **Robert Pollock** – tajništvo platforme za premogovniške regije v prehodu, moderator
- **Timon Wehnert** – tajništvo platforme za

premogovniške regije v prehodu

- **María Belarmina Díaz Aguado** – generalna direktorica za energetiko, rudarstvo in ponovni zagon, skupnost Asturija, Španija
- **Kieran Mulvey** – komisar za pravični prehod, Irska
- **Jiří Štěrba** – pooblaščen namestnik guvernerja regije Karlovi Vari za RE:START in premogovniško platformo (CRiT), Češka

Gospod Pollock je opozoril na daljnosežne posledice COVID-19 za premogovniške regije v prehodu. Opozoril je tudi, da se ne moremo vrniti k poslovanju brez sprememb, udeležence pa pozval, naj uporabijo to, kar je bilo omenjeno na tednu, saj bomo izkusili novo normalnost. To bi moralo vključevati oblikovanje politike, ki bolje povezuje ravni služb in vlade in resnično sodeluje z lokalnimi skupnostmi.

Gospa Díaz Aguado je predstavila primer v Asturiji (Španija), kjer je bilo delo, ki poteka na več ravneh in z različnimi deležniki ter vključuje lokalne skupnosti, združeno v trajnejše partnerstvo. Asturija želi zagotoviti, da bo prehod ob pomoči Evropske komisije ponovljiv. Cilj je, da premogovniške regije v prehodu „ne bodo nikoli več same.“

Gospod Mulvey je predstavil primer v regiji Midlands (Irska), na območju spravila šote, ki je bilo zaprto dosti prej, kot je bilo pričakovano, saj se je časovni rok za zaprtje leta 2027 prestavil v leto 2020. Predlagal je strateški načrt, ki zajema celotno regijo Midlands, ki bi se izvajal onstran meja okrožja za prepoznavanje gospodarsko močnih območij na področjih, ki ne vključujejo spravila šote.

Gospod Wehnert z Inštituta Wuppertal je povzel trenutno stanje (pandemične) negotovosti, ki očitno vodi v hitrejšo opustitev premoga, kot je bilo pričakovano. Ena od negotovosti ta trenutek je ta, da se premog **že** opušča. Paziti velja, da bo naš odziv na krizo COVID-19 dolgotrajen, tako da bomo izkoristili Sklad za pravični prehod za podporo ustvarjalnih, v prihodnost usmerjenih projektov, ki bodo prinesli dejanske spremembe na lokalni ravni.

Vprašanja in odgovori za razpravo

1. Vprašanje: V odgovor na nedavna priporočila Odbora regij, na kaj mora biti osredotočena podpora? Na določena območja ali na vsa regionalna območja?

- Gospod Mulvey: Šotišča niso omejena na okrožja, temveč so razpršena po celotni regiji Midlands, zato je bilo pomembno ciljno regijo razširiti. To pomeni, da bodo upoštewane vse skupnosti, na katere je (bodisi neposredno ali posredno) vplivala odločitev, da se šote ne izkopava. To delo se lahko na Irskem razvije načrt in mehanizem za pravični prehod na nacionalni ravni.
- Gospa Díaz Aguado: Sklad za pravični prihod je usmerjen v prizadeta območja tako, da so sredstva usmerjena v tiste, ki jih resnično potrebujejo. Določene regije bodo še posebno močno prizadete, zlasti na začetku, zato je treba sredstva usmerjati

vanje. To razdeljevanje sredstev ne more potekati po „enakem kopitu za vse“.

- Gospod Wehnert: To, ali bi bilo treba podporo usmerjati (geografsko), je v veliki meri odvisno od regije. To ne bi smela biti najožja skupnost, kjer je rudnik, saj obstajajo učinki prelivanja.
- Gospod Štěrba: Čeprav bi morala sredstva nuditi podporo celotnemu prizadetemu območju, jih je treba usmeriti v najhujše prizadeta mesta ali celo najhujše prizadete mikroregije.

2. Vprašanje: Kako vzpostaviti ravnovesje med (pogosto) nasprotujočimi si pogledi sindikatov, civilne družbe, industrije in okoljevarstvenikov? Vemo, da moramo sodelovati, vendar obstajajo pogosto napetosti. Kako razvijemo model skupnega sodelovanja v tem okviru?

- Gospod Mulvey: Tisti, ki so najbolj neposredno prizadeti, morajo biti deležni prednostne obravnave pri denimo novih zamislih za prehod, zaposlovanju, priložnostih itd. V regiji Midlands se je lokalno prebivalstvo dobro odzvalo na predlog v zvezi z ustanovitvijo usklajevalnih teles po celotni regiji in vključevanjem številnih deležnikov za ustvarjanje novih priložnosti. Prisotna je želja po sodelovanju. Lokalni prebivalci prehodu ne nasprotujejo; želijo si le pravične obravnave.
- Gospa Díaz Aguado: Rudarji so bili vključeni predvsem prek socialnega dialoga. V Asturiji je bil ustanovljen odbor pod okriljem nacionalnega ministrstva, da bi preučil posledice prehoda in morebitne druge možnosti. Ta odbor so sestavljale zelo različne skupine, ki so vključevale vlado, industrijo, okoljevarstvenike, delavce, združenja itd. Rezultat tega dialoga, ki je bil jase, pregleden in prežet s sodelovanjem, je bil obširen dokument, ki se zdaj razvija naprej.
- Gospod Štěrba: Na Češkem smo si prizadevali za komunikacijo z najbolj prizadetimi. To je zelo zapleteno. Mnogi so presenečeni, kako hitro prehod poteka, in delajo vse, kar lahko, da bi pripravili načrte in v tem procesu dosegli delavce, od katerih jih je veliko desetletja delalo v rudnikih.
- Gospod Wehnert: Pomembno je priznati, da bi akterji utegnili imeti različne poglede. Celo v združenjih so pogledi zelo neenotni, vsa združenja tudi nimajo enakega stališča in niso soglasna. V pomoč so posvetovanja z delavci tako o izzivih, kot tudi o priložnostih. Vsi ti vidiki veljajo tudi za civilno družbo in okoljske aktiviste. Ti so različni, in številni okoljski aktivisti so denimo močno vključeni tudi v socialne dejavnike.

3. Vprašanje: Kako vzpostaviti ravnovesje med okrevanjem z uporabo tistega, kar deluje, medtem pa si prizadevati za tudi bolj inovativne, smeje, poskusne odzive?

- Gospa Díaz Aguado: Obravnavati je treba ves ekosistem, ustvarjen okoli premoga, vključno z znanjem, raziskavami, kulturo itd., ter ga preusmeriti v prihodnost. Ugotoviti moramo, katere izkušnje so uresničljive v prihodnosti, in pripravljene moramo biti tvegati. Predvsem pa moramo zagotoviti, da lahko medtem, ko se pomikamo naprej, ohranjamo obstoječe družbeno in gospodarsko tkivo, ki povezuje lokalne skupnosti, in da to ne razpade.

- Gospod Wehnert: Ne gre preprosto za nadomeščanje tehnologije A s tehnologijo B. Upoštevati moramo stvari, kot so denimo novi poslovni modeli. S takim stališčem lahko prepoznamo ustvarjalnejše rešitve. Pandemija nas je naučila, da kljub hudi stiski obstajajo novi ukrepi, ki so mogoči (npr. politično sodelovanje) in za katere prej nismo pričakovali, da se bodo zgodili.
- Gospod Mulvey: Tvegati je treba. Šotiča so tako nenavaden naravni vir, da obstajajo priložnosti za razvoj novih možnosti na področju ohranjanja, ribogojstva, ekološkega kmetijstva in še bi lahko naštevali. Treba je poskrbeti za izpopolnjevanje in preusposabljanje zaposlenih, ki bodo v prehodu izgubili delovna mesta. Njihovo znanje se ne sme izgubiti zaradi inovativne spremembe.
- Gospod Štěrba: Pred nami je precejšen izziv. Ko je govora o načrtovanju za prihodnost, bi morali ostati realistični, medtem pa videti priložnosti za preskušanje novih in hitro razvijajočih se tehnologij. Predvsem pa moramo ostati na realnih tleh in ne izgubiti izpred oči blaginje regij. Vsako poskušanje je izključno dodana vrednost.

Če povzamemo pojasnila gospoda Pollocka, nam je ta razprava pokazala, da smo sposobni razmišljati sistemsko. Biti moramo voditelji sprememb, ne pa njihove žrtve. In voditelji sprememb moramo postati zelo hitro.

Zaključek

Za konec je Carlo Della Libera iz tajništva pobude za premogovniške regije v prehodu predstavil nadaljnje načrtovane korake: spletno anketo v zvezi s pogledi na prihodnje dejavnosti glede oblik zasedanj delovne skupine, komunikacijsko orodje in vrsto tem, ki se bodo obravnavale na naslednjem zasedanju. Večina sodelujočih v anketi je glasovala za kombinacijo fizičnih in virtualnih dogodkov; zelo velik uspeh so poželi spletnarji (novice in e-pošta pa so bile naslednje najbolj priljubljene komunikacijske orodje). Teme, ki so bile zanimive za naslednje zasedanje, so bile bolj raznolike.

Ta intenziven teden se je začel z vzpostavitvijo platforme za pravični prehod. V težkih časih se skupnosti združijo. In premogovniške regije so ena teh skupnosti, naloga tajništva pa je, da podpre združevanje sredi svetovnih izzivov.

Avtorji

Uredila Adrián Lauer in Zoe Rasbash na podlagi opomb poročevalk Cristiane Marchitelli, Veronike Müller in Adrienne Kotler.

O vsebini pričujočega poročila se s predstavitelji ni posvetovalo.

Vsebinska pričujočega poročila ni izčrpana; celotno vsebino je mogoče pridobiti iz posnetkov predvajanja zasedanj, ki so na voljo na spletu.

Initiative for coal regions in transition

The Initiative for coal regions in transition is an initiative by the European Commission.

➔ ec.europa.eu/coal-regions-in-transition

✉ secretariat@coalregions.eu

🐦 [twitter @Energy4Europe](https://twitter.com/Energy4Europe)

© European Union, 2020

For any use or reproduction of photos or other material that is not under the EU copyright, permission must be sought directly from the copyright holders.

Reuse is authorised provided the source is acknowledged.

The reuse policy of European Commission documents is regulated by Decision 2011/833/EU (OJ L 330, 14.12.2011, p. 39).

Neither the European Commission nor any person acting on behalf of the Commission is responsible of the use that might be made of the information in this document.

Disclaimer

This document has been prepared for the European Commission, however it reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

European
Commission